

БИЗНЕС КОМПАС

За Република Турция

през 2024 г.

ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ

Територия: 783 562 кв. км.

Население: 85 664 944 (към 31.12.2024 г.)

Столица: Анкара

Регион: Югоизточна Европа и Северозападна Азия

Национален празник: 29 октомври – Ден на Републиката

Национална валута: Турска лира

Основни официални езици: Турски език

ФОРМА НА УПРАВЛЕНИЕ

Форма на управление: Президентска република

Висш законодателен орган: МЕДЖЛИС /Велико Национално Събрание на Турция - Türkiye Büyük Millet Meclisi – еднокамарен Парламент с 600 депутати, избирани за срок от 5 години/
Председател на Великото национално събрание на Турция /Меджлис/ – Нуман КУРТУЛМУШ /NUMAN KURTULMUŞ/ – начало на мандата 07.06.2023 г.

Изпълнителна власт: Министерският съвет /назначава се пряко от президента и е на негово подчинение/

Президент: Реджеп Тайип ЕРДОГАН
/ Реџеп Таууір ERDOĞAN/

Правителство:

Вицепрезидент Джевдет ЙЪЛМАЗ
/ Cevdet YILMAZ/

Министър на правосъдието Йълмаз ТУНЧ
/ Yılmaz TUNÇ/

Министър по въпросите на семейството и социалните услуги Манихур ЙОЗДЕМИР
/ Mahinur ÖZDEMİR/

Министър по въпросите на труда и социалната сигурност..... Ведат ЪШЪКХАН

/ Vedat IŞIKHAN/

Министър на околната среда, градоустройството и климатичните промени
..... Мурат КУРУМ

/Murat KURUM/

Министър на външните работи Хакан ФИДАН

/ Hakan FİDAN/

Министър на енергетиката и природните ресурси Алпарслан БАЙРАКТАР

/ Alparslan BAYRAKTAR/

Министър на младежта и спорта Осман А. БАК

/ Osman A. BAK/

Министър на хазната и финансите Мехмет ШИМШЕК

/ Mehmet ŞİMŞEK/

Министър на вътрешните работи Али ЙЕРЛИКАЯ

/ Ali YERLİKAYA/

Министър на културата и туризма Мехмед Нури ЕРСОЙ

/ Mehmet Nuri ERSOY/

Министър на националното образование Юсуф ТЕКИН

/ Yusuf TEKİN/

Министър на националната отбрана Яшар ГÜЛЕР

/ Yaşar GÜLER/

Министър на здравеопазването Кемал МЕМІŞОĞЛУ

/ Kemal MEMİŞOĞLU/

Министър на индустрията и технологиите Мехмет Ф. КАДЖЪР

/ Mehmet F. KACIR/

Министър на земеделието и горите Ибрахим ЮМАКЛЪ

/ İbrahim YUMAKLI/

Министър на търговията Йомер БОЛАТ
/ Ömer BOLAT/

Министър на транспорта и инфраструктурата Абдулкадир УРАЛОГЛУ
/ Abdulkadir URALOĞLU/

Действащ Парламент:

Последни проведени избори: 14.05.2023 г.

Разпределение на депутатските места към 30.04.2025 г.:

Управляваща коалиция:

- Партия на справедливостта и развитието /Adalet Ve Kalkınma Partisi – AKP/ на Реджеп Т. Ердоган 273 места;
- Партия на националистическото действие / Milliyetçi Hareket Partisi - MHP/ на Девлет Бахчели – 47 места;
- Партия на свободната кауза /Hür Dava Partisi/ на Зекерия Япаициоглу – 4 места;
- Демократичната лява партия / Demokratik Sol Parti/ на Йондер Аксакал – 1 място

Опозиционни партии:

- Народно-републиканска партия /Cumhuriyet Halk Partisi – CHP/ на Йозгюр Йозел – 134 места;
- Добрата партия /İyi Parti/ на Мюсават Дервишогулу – 29 места;
- Партия за народно равенство и демокрация / HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ - DEM / на Тюлай Хатимогуларъ и Тунджер Бакърхан – 56 места;

Други партии – 39 места;

Независими – 9 места;

Свободни позиции – 8 места.

ОБЩО: 600 депутати

ИКОНОМИКА

Актуално икономическо развитие:

Република Турция се характеризира със смесена пазарна икономика с доминиращ сектор на услугите, следван от промишлеността, селското стопанство, автомобилостроенето и текстилната индустрия.

През 2024 г. динамиката в турската икономика беше белязана от критични корекции на политиката, насочени към справяне с инфлацията, стабилизиране на пазарите и подготовка за устойчив растеж. Фокусът на икономическото управление беше овладяването на ръста на цените, който продължава да бъде един от основните проблеми за страната. Централната банка на Турция поддържа агресивен подход за затягане на финансовата политика, повишавайки лихвените проценти до връх от 50%. В края на декември, централната банка промени курса, като намали основния си лихвен процент за първи път от почти две години от 50% на 47,5%.

Наред със значителното затягане на паричната политика, икономическият растеж се забави от 5,1% през 2023 г. до 3,2% през 2024 г. Свивайки се през второто и третото тримесечие, икономическата активност се засили през четвъртото тримесечие, като промишленото производство се увеличи с 3,5% на тримесечна база.

През 2024 г., страната регистрира намаляване на търговския дефицит до 79,23 млрд. евро, като износьт се е увеличил с 2,5% до 253 млрд. евро, докато вносьт е намалял с 4,9% до 332 млрд. евро.

За 2024 г. Германия е на първо място от общия износ на Турция с 19,7 млрд. евро, следвана от САЩ с 15,7 млрд. евро, Обединеното кралство с 14,7 млрд. евро, Ирак с 12,8 млрд. евро и Италия с 12,4 млрд. евро. Износьт за първите 5 страни съставлява 29,8% от общия износ на страната. Сред водещите стоки в износа са рафиниран петрол, автомобили, бижута, моторни превозни средства (в т.ч. части и аксесоари). През последните години Турция е сред водещите световни износители на сурови железни пръти, ръчно тъкани килими, цимент, и др.

Китай е на първо място от общия внос на Турция с 43,3 млрд. евро, следван от Руската федерация с 42,6 млрд. евро, Германия с 26,8 млрд. евро, Италия с 18,6 млрд. евро и САЩ с 15,6 млрд. евро. Вносьт от първите 5 страни съставлява 44,1% от общия внос. Основни стоки в турския внос са злато, рафиниран петрол, железен скрап, автомобили и петролен газ.

Безработицата към края на 2024 г. е 8.7% по данни на Турския статистически институт, като същата отбелязва спад от 0,7% спрямо предходната година.

Централният бюджет на правителството за 2025 г. предвижда общите разходи да възлязат на 16034,4 млрд. турски лири, а приходите – на 14103,7 млрд. турски лири. Заложеният бюджетен дефицит е в размер на около 1930,7 милиарда лири или 3,1% от БВП.

Основни макроикономически показатели:

ПОКАЗАТЕЛ	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
БВП по текущи цени (млрд. щ. долара)	939	864	870	859	778	761	720	819	905.8	1 130	1 320
Ръст на БВП (%)	-2,0	-8,0	0,7	-1,3	-9,5	-2,2	-5,4	13,75	5.5	5.1	3.2
БВП на глава от населението (в щ. долара)	12 158	11 006	10 895	10 590	9 453	9 127	8 538	9 661	10 674	14 713	15 463
Бюджетен дефицит (% от БВП)	- 1,1	- 1,0	- 1,1	- 1,5	- 2,0	2,9	3,6	2,9	1.0	5.2	-
Инфлация за периода (%)	8,85	7,67	7,77	11,14	16,33	15,17	12,28	36,08	64,27	68.23	44.3
Безработица (%)	9,9	10,3	10,9	10,9	11,0	13,7	13,2	12	10.4	9.4	8.7
Заети (хил.)	25 933	26 621	27 205	28 189	28 738	28 080	26 812	29 994	31 574	31 632	32 620
Минимална заплата (в щ. долара)	517,81	468,20	545,36	488,32	421,93	450,90	419,90	319.1	452	455	614
Външнотърговски баланс (млрд. щ. долара)	- 84,6	- 63,4	- 56,1	- 77,1	- 55,0	-31.17	-49,9	-46,1	-133,2	-105.9	-82.2
Външен дълг – брутен (млрд. щ. долара)	401,9	396,1	404,2	453,2	444,9	435,1	450,1	441	458.7	499.9	515.5
Курс на т. лира към щ. долар	2,19	2,72	3,02	3,64	4,81	5,67	7,01	13,32	18,69	23.08	38.85
Преки чуждестранни инвестиции (млрд. щ. долара)	12,8	17,6	14,0	11,5	12,8	9,3	7,7	14,2	13.8	10,7	11,3

Природни ресурси:

Турция добива приблизително 70 вида минерали, като се нарежда на 10-то място в света по разнообразие на намиращите се в страната минерали. Най-големи находища има от бор – 72 % от световните резерви. Страната се нарежда на челните места по производство на стомана в Близкия Изток. Другите природни ресурси в Турция включват въглища, желязна руда, мед, хром, уран, антимон, живак, злато, борат, варовик, мрамор, магнезий, перлит, сяра, глина и други.

С последните открития през май 2025 г. на залежи на енергоресурси в страната (природен газ в Ч. море и нефтено находище в района на Диарбекир), Турция е считана за една от малкото държави, които са в голяма степен независими от внос на минерали.

Условия за развитие на селското стопанство:

Турция е сред водещите страни в света по производство на лешници, череши, смокини, кайсии, круши, нар. Вторият в света производител на дини, краставици и нахут. Третият производител на домати, патладжан, зелени чушки, леща, шам фъстък. Другите продукти, с които страната се нарежда сред водещите производители в света са лук, маслини, захарно цвекло, тютюн, чай, ябълки, ечемик, памук, бадеми, пшеница, ръж, грейпфрути, лимони. Продуктите на животновъдството, включително месо, мляко, вълна и яйца възлизат на около

30% от общата производителност в селското стопанство. Риболовната индустрия е друга много важна част от икономиката на страната.

В сектора на земеделието в Турция са заети около 14,8 % от работещите в страната. В последните две десетилетия секторът на земеделието бележи първоначален ръст до около 20% от общата заетост, но от 2020 г. насам темповете му на развитие леко изостават от темповете на общото развитие на икономиката. Заетостта в другите сектори е около 20,7 % в индустрията, около 6,6 % в строителството и около 57,9 % в сектора на услугите.

Степен на развитие на отделните сектори:

Основните сектори в икономиката на Турция са производството на текстил, хранителни продукти, автомобилостроенето, електрониката, туризма, минното дело /въглища, мед, бор/, стоманодобива, строителството (традиционно сред най-силно развитите сектори), преработката на петрол, добив на дървен материал, производство на хартия. Силно развити са и производството на специализирана продукция за нуждите на армията, строителството на кораби (Турция е на четвърто място в света след Китай, Южна Корея и Япония) и особено безпилотни летателни апарати за цивилни и военни цели. В последните години силно развитие се наблюдава в секторите на транспорта и комуникациите (наземни и сателитни).

Данъчната система в Турция е сходна на тази в ЕС, с някои малки изключения. Подоходният данък е диференциран с нарастваща ставка според размера на доходите, ДДС (KDV) е в размер на 1%, 10% или 20% в зависимост от стоките и услугите. Съществува специализиран данък върху комуникациите (ÖİV) от 10%, влязъл в сила на 30.01.2021 г. Данък специално/лично потребление (ÖTV) обхваща категориите алкохолни напитки, превозни средства, различни хранителни стоки, електроника и тютюневи изделия, оказващи негативно въздействие върху здравето и околната среда. Същият варира в диапазона от 8% до 220%.

Държавният сектор има силно присъствие, особено в някои сектори. Например в сектора на енергетиката държавните компании са преобладаващи, в банковия сектор над 50 % от банките са държавни. Въпреки това продължава процесът на приватизация, чрез който да бъде намалено участието на държавата в редица сектори, като най-сериозни са темповете в сектора на енергетиката.

ЧЛЕНСТВО В МЕЖДУНАРОДНИ ОРГАНИЗАЦИИ И РЕГИОНАЛНИ ИНИЦИАТИВИ

Турция членува в следните регионални и международни организации: ADB (нерегионален член), AİD, ASEAN, AU, Australia Group, BIS, BSEC, CE, CERN (наблюдател), CICA, COE, D-8, EAPC, EBRD, EBU, ECO, ECAC, ECLAC, EPO, ETSİ, EU (кандидат за членство), EuroPol, FAO, FATF, G-20, IAEA, IBRD, ICAO, ICC, ICRM, IDA, IDB, IEA, IFAD, IFC, IFRCs, IHO, ILO, IMF, IMO, IMSO, Interpol, IOC, IOM, IPU, ISO, ITSO, ITU, ITUC, MIGA, NATO, NEA, NSG, OAS (наблюдател), OECD, OIC, OPCW, OSCE, Paris Club (присъединен), PCA, SECI, TAKM, UN, UNCTAD,

UNESCO, UNHCR, UNIDO, UNIFIL, UNMIS, UNRWA, UNWTO, UPU, WB, WCO, WFTU, WHO, WIPO, WMO и WTO, както и в GDAÛ, , İİT, İKB и ŞİÖ.

ПРИВЛЕЧЕНИ ПРЕКИ ЧУЖДЕСТРАННИ ИНВЕСТИЦИИ

Общата стойност на постъпилите преки чуждестранни инвестиции (ПЧИ) в Турция през 2024 г. възлиза на приблизително 11,3 млрд. щ.д., отчитайки ръст от около над 5,5% в сравнение с предходната година.

Капиталовите ПЧИ в Турция през изминалата година са на стойност близо 6,7 млрд.щ.д., а ПЧИ посредством закупуване на недвижимо имущество в страната надхвърлят 2,82 млрд.щ.д. Останалите около 2,3 млрд.щ.д. представляват различни видове дългови инструменти.

През последните 10 г. общата годишна стойност на ПЧИ в Турция са както следва: 19,3 млрд.щ.д. през 2015 г.; 13,8 млрд.щ.д. през 2016 г.; 11,2 млрд.щ.д. през 2018 г.; 12,5 млрд.щ.д. през 2019 г.; 9,5 млрд.щ.д. през 2020 г.; 12,7 млрд.щ.д. през 2021 г.; 13,8 млрд.щ.д. през 2022 г.; 10,7 млрд.щ.д. през 2023 г.

За сравнение, в периода 2011 – 2014 г., общата годишна стойност на ПЧИ в Турция е: 16,2 млрд.щ.д. през 2011 г.; 13,7 млрд.щ.д. през 2012 г.; 13,6 млрд щ.д. през 2013 г. и 13,3 млрд.щ.д. през 2014 г.

Най-високите годишни нива на общите ПЧИ в Турция са в периода 2006 – 2008 г., съответно: 20,2 млрд.щ.д. през 2006 г.; 22 млрд.щ.д. през 2007 г. и 19,9 млрд.щ.д. през 2008 г.

През 2024 г. в низходящ ред държавите по произход на капиталовите ПЧИ в Турция са както следва: Холандия (24%); Германия (12%); САЩ (10%); Ирландия (7%); Азербайджан (6%); Швейцария (6%); Великобритания (6%); ОАЕ (5%); Франция (4%) и Норвегия (3%).

За сравнение, кумулативните дялове на капиталовите ПЧИ в Турция според произхода им по горепосочените държави през периода 2005 – 2023 г. са: 15% от Холандия; 6% от Германия; 8% от САЩ; 1% от Ирландия; 4% от Азербайджан; 2% от Швейцария; 7% от Великобритания; 3% от ОАЕ; делът на Франция няма изменения; 1 % от Норвегия.

Според секторите, капиталовите ПЧИ в Турция през 2024 г. са разпределени както следва: търговия (25%); електроника и ел. оборудване (10%); химическа промишленост и фармацевтика (9%); транспорт и логистика (7%); научни и технически услуги (7%); финансово и застрахователно дело (7%); хранително-вкусова промишленост (6%); други финансови услуги (4%); информатика и телекомуникации (4%); строителство (4%).

За сравнение кумулативният дял на всеки от гореизброените сектори в капиталовите ПЧИ в Турция през периода 2005 – 2023 г. е: търговия (9%); електроника и ел. оборудване (3%); химическа промишленост и фармацевтика (4%); транспорт и логистика (5%); научни и технически услуги (1%); финансово и застрахователно дело (31%); хранително-вкусова промишленост (5%); други финансови услуги (1%); информатика и телекомуникации (8%); строителство (3%).

Към края на 2024 г. общият брой на компаниите с български капитал, регистрирани в Турция е около 1000. Приблизително 30% от тях са съсредоточени в гр. Истанбул и региона. Преобладаващата част от предприятията извършват дейност в сферата на търговията.

ВЪНШНА ТЪРГОВИЯ

Към 31.03.2025 г. Турция отчита следните резултати:

1) Външна търговия по години (хил. щ. долара)

Година	Износ	Промяна %	Внос	Промяна %	Салдо	Общо
2021	225 214 458	32,8%	271 425 553	23,6%	- 46 211 095	496 640 011
2022	254 169 748	12,9%	363 710 575	34%	- 109 540 827	617 880 323
2023	255 627 429	0,6%	361 966 913	-0,5%	- 106 339 484	617 594 342
2024	261 800 269	2,4%	344 013 200	-5%	- 82 212 931	605 813 469
До 31.03.2025	65 323 162	2,4%	87 811 191	4,4%	-22 488 029	153 134 353

Основни страни партньори при износ /хил. щ. долара/

№	Страна	До 31.03.2025	Страна	2024	Страна	2023
	Общо	65 323 162	Общо	261 800 298	Общо	255 627 429
1	Германия	5 326 968	Германия	20 431 813	Германия	21 083 354
2	Великобритания	4 031 365	САЩ	16 351 760	САЩ	14 879 654
3	САЩ	3 981 460	Великобритания	15 291 161	Ирак	12 759 358
4	Италия	3 309 584	Ирак	13 005 919	Великобритания	12 463 116
5	Ирак	2 924 157	Италия	12 950 998	Италия	12 372 779
6	Франция	2 576 365	Франция	10 043 748	Русия	10 906 585
7	Испания	2 475 094	Испания	9 781 758	Франция	10 287 542
8	ОАЕ	2 385 570	Нидерландия	8 568 228	Испания	9 783 655
9	Румъния	2 116 132	Русия	8 562 122	ОАЕ	8 572 809
10	Нидерландия	1 928 478	ОАЕ	8 295 326	Нидерландия	7 857 412
11	Русия	1 638 762	Румъния	7 781 823	Румъния	6 951 714
12	Полша	1 503 117	Полша	6 262 508	Полша	5 955 208
13	България	1 435 522	България	5 150 504	Израел	5 434 606
14	Гърция	1 379 986	Гърция	4 817 716	Белгия	4 365 608
15	Белгия	1 168 169	Белгия	4 362 545	България	4 226 695
16	Египет	998 627	Египет	4 175 975	Гърция	4 171 507
17	Саудитска Арабия	982 008	Саудитска Арабия	3 985 362	Украйна	3 443 800
18	Словения	896 933	Украйна	3 537 571	Египет	3 352 651
19	Украйна	863 404	Мароко	3 442 259	Китай	3 306 084
20	Мароко	848 499	Китай	3 388 418	Либия	3 257 338

Основни страни партньори при внос /хил. щ. долара/

№	Страна	До 31.03.2025	Страна	2024	Страна	2023
	Общо	87 811 191	Общо	344 013 200	Общо	361 966 913
1	Китай	11 633 864	Китай	44 927 735	Русия	45 599 587
2	Русия	11 541 305	Русия	44 018 553	Китай	45 047 968
3	Скрита страна	6 970 812	Германия	27 084 471	Германия	28 687 775
4	Германия	6 485 333	Италия	19 310 697	Скрита страна	24 551 918
5	САЩ	3 969 561	Скрита страна	17 915 239	Швейцария	19 905 177
6	Италия	3 678 774	САЩ	16 227 369	САЩ	15 779 725
7	Франция	3 187 390	Франция	12 499 807	Италия	14 994 186
8	Швейцария	3 161 738	Швейцария	11 173 800	Франция	11 547 686
9	ОАЕ	2 348 641	Испания	9 362 741	ОАЕ	11 530 205
10	Южна Корея	2 284 491	Южна Корея	9 245 622	Испания	9 507 243
11	Испания	2 259 196	ОАЕ	7 363 388	Южна Корея	9 487 978
12	Великобритания	1 557 540	Индия	7 021 121	Индия	7 932 008
13	Индия	1 434 868	Великобритания	6 845 518	Великобритания	6 523 078
14	Полша	1 324 054	Полша	5 574 811	Япония	5 466 847
15	Малайзия	1 286 114	Нидерландия	5 020 942	Полша	5 074 133
16	Нидерландия	1 238 916	Япония	4 737 259	Нидерландия	4 420 492
17	Румъния	1 076 145	Малайзия	4 668 701	Белгия	4 302 475
18	Бразилия	1 052 798	Египет	4 410 563	Бразилия	4 139 999
19	Япония	1 023 162	Румъния	3 984 748	Малайзия	4 139 184
20	Египет	962 546	Белгия	3 874 260	Чехия	3 831 471

Външна търговия по сектори

- Износ /хил. щ. долара/

№	Chapters	2024	2023	(%)
	Export			
	Total	261 800 269	255 627 429	2,41
1	87 Vehicles other than railway or tramway rolling-stock, parts thereof	32 439 275	30 829 182	5,22
2	84 Boilers, machineries and mechanical appliances, parts thereof	25 553 423	25 262 262	1,15
3	27 Mineral fuels, minerals oils and product of their distillation	16 554 301	16 389 207	1,01
4	85 Electrical machinery and equipment, parts thereof	16 448 591	15 453 921	6,44
5	71 Precious stones, precious metals, pearls and articles thereof	13 030 114	13 646 812	-4,52
6	39 Plastic and articles thereof	10 920 569	10 571 746	3,30
7	72 Iron and steel	10 182 097	8 860 174	14,92
8	61 Knitted and crocheted goods and articles thereof	10 106 342	10 277 566	-1,67
9	73 Articles of iron and steel	9 812 181	10 051 285	-2,38
10	62 Non knitted and crocheted goods and articles thereof	7 384 233	8 037 378	-8,13
11	8 Edible fruits and nuts, peel of melons or citrus fruits	6 296 131	5 369 063	17,27
12	76 Aluminum and articles thereof	5 225 535	5 317 293	-1,73
13	94 Furniture	5 072 002	5 148 558	-1,49
14	40 Rubber and articles thereof	3 774 865	3 818 163	-1,13
15	20 Preparations of vegetables, fruits or other parts of plants	3 690 943	3 114 527	18,51

16	25	Salt, Sulphur, earths and stones, plastering materials, lime and cement	3 100 827	3 237 324	-4,22
17	28	Inorganic chemicals, organic or inorganic compounds	2 994 004	2 901 594	3,18
18	74	Copper and articles thereof	2 933 831	2 497 777	17,46
19	57	Carpets, mats matting and tapestries	2 928 245	2 813 981	4,06
20	15	Animals, vegetable or microbial fats and oils and their cleavage products	2 869 701	2 978 874	-3,66

- Внос /хил. щ. долара/

№	Chapters	2024	2023	(%)
	Import			
	Total	344 013 200	361 966 913	-4,96
1	27 Mineral fuels, minerals oils and product of their distillation	65 589 738	69 113 811	-5,10
2	84 Boilers, machineries and mechanical appliances, parts thereof	39 558 770	40 967 491	-3,44
3	87 Vehicles other than railway or tramway rolling-stock, parts thereof	31 670 062	32 260 862	-1,83
4	85 Electrical machinery and equipment, parts thereof	27 222 999	27 947 644	-2,59
5	71 Precious stones, precious metals, pearls and articles thereof	24 872 874	33 912 165	-26,66
6	72 Iron and steel	23 658 705	24 160 165	-2,08
7	39 Plastic and articles thereof	15 626 411	16 215 325	-3,63
8	29 Organic chemicals	9 453 384	9 180 698	2,97
9	90 Optical, photographic, cinematographic, measuring checking, precision	6 788 780	6 452 462	5,21
10	76 Aluminum and articles thereof	6 112 529	6 292 612	-2,86
11	74 Copper and articles thereof	6 013 008	5 651 900	6,39
12	30 Pharmaceutical products	5 429 298	4 986 408	8,88
13	88 Aircraft and parts thereof	4 402 795	4 283 167	2,79
14	73 Articles of iron and steel	4 161 395	3 994 407	4,18
15	40 Rubber and articles thereof	3 938 801	3 866 203	1,88
16	38 Miscellaneous chemical products	3 410 036	3 624 803	-5,92
17	48 Paper and paperboard, articles of paper pulp of paper or of paperboard	2 898 802	3 070 347	-5,59
18	15 Animals, vegetable or microbial fats and oils and their cleavage products	2 878 587	3 215 509	-10,48
19	12 Oil seeds and oleaginous fruit, industrial plants, straw and fodder	2 751 012	2 990 012	-7,99
20	10 Cereals	2 712 448	5 075 797	-46,56

Сред основните търговски партньори на Турция в направление износ, през последните пет години (2021-2025) следните държави поддържат устойчива конфигурация: Германия, Великобритания, САЩ, Ирак и Италия. При вноса също не се наблюдава съществено разместване и на първо място е Русия или Китай, следвани от Германия, Италия и САЩ.

Водещите стоки при турския износ са моторните превозни средства и резервни части за тях; бойлери, машини и механични прибори; желязо и стомана; електрически машини и оборудване; скъпоценни камъни, ценни метали, перли и стоки от тези материали; плетени артикули; пластмаса и продукти от пластмаса и др.

При вноса преобладават минерални горива, минерални масла и продукти от тяхната дестилация; бойлери, машини и механични прибори; желязо и стомана; електрически машини и оборудване; пластмаса и продукти от пластмаса; и др.

ОТНОШЕНИЯ С БЪЛГАРИЯ

Търговия

- Турция е един от водещите икономически партньори на България. Географската близост и потенциала на турската икономика и пазар предопределят висока икономическа активност между българските и турските фирми.
- За 2024 г. българският износ за Турция възлиза на 6,7% от общия износ на България, с което Турция е сред водещите пазари за износ на български стоки. Съответно по отношения на вноса, Турция е с дял от 9,7% от общия внос на България.
- В продуктовата листа на българския износ за Турция преобладават суровини, метали и метални отпадъци. Делът на изнасяните продукти с висока добавена стойност към Турция е минимален. По отношения на вноса от Турция, основно преобладават суровини, енергийни продукти, пътнически МПС и конструкции.

Статистически данни за стокообмен (в млн. евро)

Год.	Стокообмен	Промяна %	износ	Промяна %	внос	Промяна %	салдо
2019	4 370.2	-4.8	2 171.8	-9.0	2 198.4	-0.4	-26.5
2020	3 986.0	-8.8	1 805.6	-16.9	2 180.4	-0.8	-374.7
2021	5 224.7	30.9	2 150.9	18.7	3 073.7	40.9	-922.7
2022	7 415.1	41.9	2 778.9	29.2	4 636.1	50.8	-1 857.2
2023	6 590,3	-11.1	2 521.7	-9.3	4 068.6	-12.2	-1 546.9
2024	7 703.9	15.6	2 888.7	11,4	4 815.2	18.4	-1 926.5

Източник: МИИ

Водещи стоки в износа на България за Турция през 2024 г.

Код МТ	Описание	EUR'000	%
7403	Рафинирана мед и медни сплави в необработен вид	619 973	39,4
1804	Масло, мазнина и течно масло от какао	157 922	390,0
0102	Живи животни от рода на едрия рогат добитък	145 746	-14,2
7801	Необработено олово	85 788	20,1
8703	Пътнически автомобили и други автомобилни превозни средства, предназначени за транспорт на хора (различни от тези от N 8702), включително товаропътническите и състезателните автомобили	83 701	568,7
7204	Отпадъци и отломки от чугун, желязо или стомана (скрап); отпадъци, отляти на блокове, от желязо или стомана	82 092	-4,1
0201	Меса от животни от рода на едрия рогат добитък, пресни или охладени	68 501	88,9

8544	Жици, кабели (включително коаксиалните кабели) и други изолирани електрически проводници (дори лакирани или анодно оксидирани), снабдени или не с части за свързване; кабели от оптични влакна, съставени от отделно облицовани влакна	63 516	-62,5
7901	Необработен цинк	57 297	60,7
2836	Карбонати; пероксикарбонати (перкарбонати); технически амониев карбонат, съдържащ амониев карбамат	55 114	6,5

Източник: МИИ

Водещи стоки във вноса на България от Турция през 2024 г.

Код МТ	Описание	EUR'000	%
2603	Медни руди и техните концентрати	353 990	73,8
2710	Нефтени масла и масла от битуминозни минерали, различни от суровите; неупоменати, нито включени другаде продукти, съдържащи теглонво 70% или повече нефтени масла или масла от битуминозни минерали, чийто основен компонент са тези продукти	246 548	307,8
2711	Нефтен газ и други газообразни въглеводороди	187 957	123,5
7408	Телове от мед	176 345	3,9
9999	Други	143 053	4 031,1
8703	Пътнически автомобили и други автомобилни превозни средства, предназначени за транспорт на хора (различни от тези от N 8702), включително товаропътническите и състезателните автомобили	84 016	6,5
8544	Жици, кабели (включително коаксиалните кабели) и други изолирани електрически проводници (дори лакирани или анодно оксидирани), снабдени или не с части за свързване; кабели от оптични влакна, съставени от отделно облицовани влакна	83 181	-10,6
9999	Служебен код 3 (SL)	77 414	
2709	Сурови нефтени масла и сурови масла от битуминозни минерали	75 657	303,9
7601	Необработен алуминий	75 314	7,2

Източник: МИИ

ИНВЕСТИЦИИ

По данни на БНБ сумарните инвестиции от Турция в България към 31.12.2024 г. възлизат на 1,425.5 млрд. евро.

Интересът на турските фирми в България е насочен към проекти, свързани с изграждане на транспортната и енергийна инфраструктура, строителство на жилищни, търговски и офис сгради, производство на части и детайли за автомобилната промишленост и др. Хранително-вкусовата, химическата и текстилната промишленост също предлагат широко поле за инвестиции.

Водещи турски компании в България:

НАИМЕНОВАНИЕ НА ЮРИДИЧЕСКОТО ЛИЦЕ	СЕКТОР
„Тракия Глас България“ ЕАД	Сектор на плоското стъкло. Дейности в четири основни области: базово стъкло, плоско стъкло, орнаментно стъкло, огледално стъкло, ламинирано стъкло и стъкло със специални покрития.
„Теклас България“ ЕАД	Производство на каучукови и пластмасови изделия за автомобилната промишленост.
„Алкомет“ АД	Сектор алуминиеви валцови и пресови продукти.
„Сарк България“	Производство на медни жици.
„Одело Фарба“	Производство на автомобилни светлини.
„Шпинер България“	Производство на металообработващи машини.

Туризм

Общият брой на посещенията на турски граждани в България за периода януари – ноември 2024 г. е 775 000 души (не са включени преминаващите транзит). Турските туристи през периода с регистрации в местата за настаняване с 10 и повече легла в България е близо 154 000.

Ръстът на турските туристи в сравнение с периода януари – ноември 2019 г. на ГКПП е 30,3%, а в местата за настаняване е с 27,7%.

Страната ни привлича голям брой турски туристи, които посещават както културни и исторически забележителности, така и българските зимни курорти. Интересът към зимния туризъм в последните години се е увеличил значително, като България се е утвърдила като предпочитана дестинация за практикуване на зимни спортове. През зимния сезон 2023-2024 г. България посрещна над 53 000 турски туристи, като се очаква през следващия зимен сезон броят им да нарасне значително.

Турски туристи посетили България през периода 2011 – 2021 г.

година	Брой туристи	Изменение спрямо предходна година
2011	184 835	- 9,4
2012	293 818	59,0
2013	381 704	29,9
2014	438 306	14,8
2015	519 050	18,4
2016	565 368	8,9
2017	636 046	12,5
2018	625 254	-1,7
2019	648 740	3,8

2020	332 036	-48,8
2021	401 359	20,9

Броят на посетителите в Турция през 2024 г. се е увеличил с 9,84% в сравнение с предходната година, като е достигнал 62,27 млн. души. От тях 9,64 млн. турски граждани, пребиваващи в чужбина, а 52,63 млн. са чуждестранни туристи.

Най-много туристи през 2024 г. са дошли от Русия, като броят им е 6,71 млн., последвани от Германия с 6,62 млн., Великобритания с 4,43 млн., Иран с 3,28 млн. и България с 2,9 млн. души.

Турция остава една от основните туристически дестинации за българите, като популярността ѝ не включва само уикенд екскурзии до градовете Одрин и Истанбул, но и морски почивки в южните курорти като Анталия, Кушадасъ и Бодрум. Въпреки това, с увеличаването на цените за морски туризъм в Турция през последните години, прогнозите са през 2025 г. да има спад в броя на закупените туристически пакети, особено за тези, които търсят по-достъпни варианти.

Български туристи посетили Турция през периода 2011 – 2021 г.

година	Брой туристи	Изменение спрямо предходна година
2011	1 178 547	- 3,9 %
2012	1 044 405	- 5,2 %
2013	1 060 847	1,6 %
2014	1 106 913	4,3 %
2015	1 241 733	12,2 %
2016	1 218 842	- 1,8 %
2017	1 311 252	7,6 %
2018	1 515 894	15,6 %
2019	1 621 597	7 %
2020	1 242 961	-23,3 %
2021	1 402 795	12,86%

ПРАВНО-НОРМАТИВНА БАЗА И ПОЛЕЗНИ ВРЪЗКИ

- Договорът за приятелство, добросъседство, сигурност и сътрудничество, подписан на 6.05.1992 г. е една от най-важните съставни части на съвременната договорно-правна основа на двустранните отношения между Република България и Република Турция.
- Подписването на Декларацията за Черноморско икономическо сътрудничество от двете страни на 25.06.1992 г. в Истанбул, както и на Ялтенската декларация на 05.06.1998 г. откриват нови възможности за развитие на икономическите отношения между двете страни.

- Споразумение за икономическо сътрудничество между Република България и Република Турция, подписано на 20.03.2012 г. в гр. Анкара (в сила от 24.01.2018 г.)
- Договор между Република България и Република Турция за взаимно насърчаване и защита на инвестициите (ратифициран със закон, приет от 37-о Народно събрание на 5.12.1996 г. - ДВ, бр. 108 от 20.12.1996 г. Издаден от Министерството на финансите, обн., ДВ, бр. 106 от 14.11.1997 г., в сила от 18.09.1997 г.)
- Спогодба между Република България и Република Турция за избягване на двойното данъчно облагане на доходите (ратифицирана със закон, приет от 37-о Народно събрание на 21.09.1995 г. - ДВ, бр. 89 от 6.10.1995 г. Издадена от Министерството на финансите, обн., ДВ, бр. 123 от 22.12.1997 г., в сила от 17.09.1997 г.)
- Спогодба за сътрудничество в областта на търговията и икономиката, промишлеността и технологиите (денонсирана)

Важни институции:

http://www.tbmm.gov.tr/	Велико Национално Събрание на Турция
https://www.tccb.gov.tr/	Президентство на Турция
https://www.tccb.gov.tr/kabine/	Кабинет
http://www.adalet.gov.tr/	Министерство на правосъдието
https://ailevecalisma.gov.tr/	Министерство на семейството, труда и социалните услуги
https://csb.gov.tr/	Министерство на околната среда и градоустройството
http://www.mfa.gov.tr	Министерство на външните работи
http://www.enerji.gov.tr/	Министерство на енергетиката и природните ресурси
https://www.gsb.gov.tr/	Министерство на младежта и спорта
https://www.hmb.gov.tr/	Министерство на хазната и финансите
https://www.icisleri.gov.tr/	Министерство на вътрешните работи
https://www.ktb.gov.tr/	Министерство на културата и туризма
https://www.meb.gov.tr/	Министерство на националното образование
https://www.msb.gov.tr/	Министерство на националната отбрана
https://www.saglik.gov.tr/	Министерство на здравето
https://www.sanayi.gov.tr/	Министерство на индустрията и технологиите
https://www.tarimorman.gov.tr/	Министерство на земеделието и горите
https://www.ticaret.gov.tr/	Министерство на търговията
https://www.uab.gov.tr/	Министерство на транспорта и инфраструктурата
http://www.dsi.gov.tr/	Генерален директорат по водите
http://www.kgm.gov.tr	Генерална дирекция за пътищата
http://www.kosgeb.gov.tr/	Управителен съвет за подпомагане и развитие на малките и средните предприятия

<http://www.sgk.gov.tr/>
<http://www.turkstat.gov.tr/>
<http://www.btk.gov.tr/>

<http://www.rtuk.org.tr/>
<http://www.tcmb.gov.tr/>
<http://www.bddk.org.tr/>
<http://www.tedas.gov.tr/>
<http://www.teias.gov.tr/>
<http://www.epdk.gov.tr/>
<http://www.taek.gov.tr/>
<http://www.tubitak.gov.tr/>
<http://www.invest.gov.tr/>

Социално осигурителен институт
Турски статистически институт
Съвет за информационни и комуникационни технологии
Висш съвет за радио и телевизия
Централна банка на Турция
Агенция за регулиране и наблюдение на банките
Турска компания за електро-разпределение
Турска компания за пренос на електроенергия
Регулаторен орган на енергийния пазар
Турска организация по атомна енергия
Съвет за научни и технологични проучвания на Турция
Как да инвестираме в Турция?

Водещи търговско-промишлени палати, стопански камари и браншови организации:

<https://www.deik.org.tr/>
<http://www.tusiad.org.tr/>
<http://www.musiad.org.tr/>

<http://www.tobb.org.tr/>
<http://www.atonet.org.tr/>
<http://www.aso.org.tr/>
<http://www.izto.org.tr/>
<http://www.ebso.org.tr/>
<http://www.ito.org.tr/>
<http://www.iso.org.tr/>
<http://www.kto.org.tr/>
<http://www.kso.org.tr/>
<http://www.adana-to.org.tr/>
<http://www.adaso.org.tr/>
<http://www.btso.org.tr/>
<http://www.etso.org.tr/>
<http://www.tepav.org.tr/>

Организация за външно-търговски връзки
Асоциация на турските индустриалци и бизнесмени
Асоциация на независимите индустриалци и бизнесмени
Съюз на палатите и борсите в Турция
Търговска палата на Анкара
Промишлена палата на Анкара
Търговска палата на Измир
Промишлена палата на Егейския регион
Търговска палата на Истанбул
Промишлена палата на Истанбул
Търговска палата на Коня
Промишлена палата на Коня
Търговска палата на Адана
Промишлена палата на Адана
Търговско-промишлена палата на Бурса
Търговско-промишлена палата на Одрин
Фондация за проучване на икономическата политика на Турция

Правно-нормативни източници:

<http://www.resmigazete.gov.tr/>
<http://www.turkhukuksitesi.com/>

Официален вестник на Турция
Юридически портал

<http://www.doingbusiness.org/contributors/doing-business/turkey>

КООРДИНАТИ НА БЪЛГАРСКАТА ДИПЛОМАТИЧЕСКА МИСИЯ И СТИВ

ПОСОЛСТВО НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ В АНКАРА, ТУРЦИЯ

Ръководител на СТИВ-Анкара:

Светослав Кирков

124, Atatürk Bul., 06680 Kavıklıdere-Çankaya, Ankara

тел: +90 312 466 23 04

факс: +90 312 467 25 74

e-mail: s.kirkov@mi.government.bg

ГЕНЕРАЛНО КОНСУЛСТВО НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ В ИСТАНБУЛ, ТУРЦИЯ

Ръководител на СТИВ-Истанбул:

Тошко Томов

44, Adnan Saygun cad., 2. Levent, Ulus, Istanbul

тел: +90 212 282 9020

факс: +90 212 282 9021

e-mail: t.tomov@mi.government.bg

<https://www.facebook.com/BGEconOfficeTR>

<https://twitter.com/bgeconofficetr>

<https://www.linkedin.com/in/tradeeconomic-office-turkey-205613136>

СТИВ-Истанбул:

Стефан Софрониев

тел. +90 212 282 90 20

факс: +90 212 282 9021

e-mail: s.sofroniev@mi.government.bg

СЛУЖБА ПО ТЪРГОВСКО-ИКОНОМИЧЕСКИТЕ ВЪПРОСИ, ГР. БУРСА

Ръководител на СТИВ-Бурса:

Любомир Любенов

Бурса, Aydin Sok. № 1, Adalet mah., Osmangazi/Bursa

тел/факс: +90 224 247 40 89

моб: +90 537 954 76 06

l.lyubenov@mi.government.bg;

Дата: 03.06.2025 г.

Изготвили: С. Кирков, СТИВ-Анкара,
Л. Любенов, СТИВ-Бурса, С. Софрониев, СТИВ-Истанбул